VII. პ ა ფ უ ნ ე ბ ი ს ღ ა მ ე ე ბ ი

ბრუს მაკმილანი

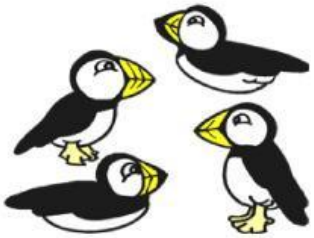

ყოველ წელიწადს არქტიკის კუნძულ ჰაიმეს სტუმრობენ ნარინჯისფერნისკარტიანი შავ-თეთრი ფრინველები. ესენი პაფუნები არიან. ნისკარტის ფერისა და მოუქნელი მოძრაობების გამო მათ „ზღვის ჯამბაზებსაც“ უწოდებენ. პაფუნები მოუხეშავი ფრინველები არიან, ტლანქი ტანი და მოკლე ფრთები აქვთ.

ჰალა კუნძულ ჰაიმეზე ცხოვრობს. ის ყოველდღე ზვერავს ცას იმ მაღალი კლდიდან, რომელიც ზღვას გადაჰყურებს. და აი, ბოლოს და ბოლოს გოგონა ხედავს პაფუნას, რომელიც იმ წელაწადს პირველად გამოჩნდება კუნძულის ნაპირებთან. მალე ცა მთლიანად იფარება პაფუნებით, ყველგან პაფუნები არიან. ისინი ზღვიდან ბრუნდებიან, სადაც გამოიზამთრეს, ბრუნდებიან ჰალას კუნძულზე და ახლომახლო მდებარე უკაცრიელ კუნძულებზეც, რათა კვერცხები დადონ და პატარა პაფუნები გამოჩეკონ. ზღვის ჯამბაზები ყოველ წელს მხოლოდ ამ დროს ამოდიან ხმელეთზე და ყოველთვის ერთსა დაიმავე ადგილას დებენ კვერცხებს.

ჰალა და მისი მეგობრები კლდეებზე მიძვრებიან, ფრინველნი ახლოდან რომ დაინახონ. ისინი აკვირდებიან პაფუნების წყვილებს, რომლებიც ერთმანეთს ნისკარტებს უკაკუნებენ – ტკაპ-ტკაპ-ტკაპ. ცოტა ხნის შემდეგ პაფუნები თავიანთ კვერცხებს კლდეში ღრმად დამალავენ. როდესაც ჯვერცხებიდან ბარტყები გამოიჩეკებიან, მშობლები მათ გამოკვებაზე დაიწყებენ ზრუნვას – მათთვის ზღვიდან თევზი ამოაქვთ. ბარტყები მალე ახალგაზრდა პაფუნებად გადაიქცევიან. და აი, გდება პაფუნების ღამე. ეს ის ღამეა, როდესაც ახალგაზრდა პაფუნები პირველად უნდა აფრინდნენ. მიუხედავად იმისა, რომ პაფუნების ღამეებამდე ჯერ კიდევ რამდენიმე კვირაა დარჩენილი, ჰალა უკვე მუყაოს ყუთების მომარაგებაზე ფიქრობს. ეს ყუთები მას პაფუნების ღამეებში გამოადგება.

აგვისტოსათვის პაფუნების ბუდეებს ნელ-ნელა ყვავილები ფარავს. ჰალამ იცის, რომ როდესაც გარშემო ყველაფერი აყვავილდება, პაფუნების ღამეების მოლოდინიც დასრულდება. ბუდეებში ჩამალულუ ბარტყები უკვე ახალგაზრდა პაფუნებად იქცნენ, ასე რომ, დროა ჰალამ და მისმა მეგობრებმა პაფუნების ღამეებისათვის გამზადებული ყუთები და ჩირაღდნები გარეთ გამოიტანონ. პირველი ღამიდან მოყოლებული მთელი ორი კვირის მანძილზე პაფუნები კუნძულს ტოვებენ და გამოსაზამთრებლად ზღვას მიაშურებენ.

LIVEWORKSHEETS

ღამის სიბნელეში პაფუნები თავიანთ ბუდეებს ტოვებენ, რათა პირველად აფრინდნენ. ეს არის ხანმოკლე მოგზაურობა კლდიდან ზღვისაკენ. ფრინველების უმეტესობა ქვემოთ, ზღვაში უვნებლად ეშვება ფრთხიალით, მაგრამ ზოგს სოფლის სინათლეები ატყუებს – როგორც ჩანს, ისინი ფიქრობენ, რომ ეს მთვარის შუქის ანარეკლია წყალზე და ამიტომაც ზღვის ნაცვლად გეზს სოფლისკენ იღებენ. ასე რომ, ყოველ ღამე ასობით ახალგაზრდა პაფუნა სოფელში ეშვება. ისინი მიწის სწორი ზედაპირიდან აფრენას ვეღარ ახერხებენ, შეშინებულები აქეთ-იქით აწყდებიან და დამალვას ცდილობენ.

ჰალა და მისი მეგობრები ღამეებს ამ პაფუნების ძებნაში ატარებენ. სხვათა შორის, მათ სოფლის ძაღლები და კატებიც ეძებენ. პაფუნებს სხვა საფრთხეც ემუქრებათ – შეიძლება ავტომანქანამ გადაუაროს. ამიტომ ბავშვებმა რაც შეიძლება სწრაფად უნდა იპოვონ ისინი. ამის გამოა, რომ სოფელი ღამის ათი საათიდან ბავშვებით ივსება.

ჰალა და მისი მეგობრები ერთმანეთს ეჯიბრებიან პაფუნების გადარჩენაში. ისინი ჩირაღდნებით შეიარაღებულები დაძვრებიან ბნელ ადგილებში და ყველაფერს ზვერავენ. ორი კვირის განმავლობაში ჰაიმეს ბავშვებს დილაობით გვიანობამდე სძინავთ, რათა ღამით ფხიზლად იყონ. ისინი ათასობით პაფუნას შველიან.

აი, ჰალამ შენიშნა პაფუნა, დაედევნა, დაიჭირა და ყუთში ჩასვა. გადარჩენილი პაფუნები ბავშვებს სახლში მიჰყავთ. მეორე დღეს კი პაფუნებით სავსე ყუთები ჰალას და მის მეგობრებს ზღვის სანაპიროზე ჩააქვთ. აქ მათ პაფუნები უნდა გაუშვან. ჰალას ყუთიდან პაფუნა ამოჰყავს და ისე უჭირავს, რომ ფრინველმა ფრთების ამოძრავება შეძლოს. გოგონა ჯერ ფრთხილად არწევს პაფუნას და შემდეგ ზღვაში გადაისვრის. ფრინველი ერთს შეიფრთხიალებს და უვნებლად ეშვება წყალზე.

დღე დღეს მისდევს და ჰალას პაფუნები ტოვებენ კუნძულს, მიცურავენ. ასე მთავრდება პაფუნების ღამეები. ჰალა უყურებს, თუ როგორ შორდებიან პაფუნები კუნძულს და როგორ მიეშურებიან გამოსაზამთრებლად. გოგონა მათ ხელს უქნევს და მომავალ გაზაფხულამდე ემშვიდობება: „ნახვამდის, ნახვამდის!“

LIVEWORKSHEETS

1. რატომ დაფრინავენ პაფუნები მოუქნელად?

ა იმიტომ, რომ ისინი ყინულზე ცხოვრობენ.

ბ იმიტომ, ისინი ნაპირზე იშვიათად ამოდიან.

გ იმიტომ, რომ ისინი მაღალ კლდეებზე ბუდობენ.

დ იმიტომ, რომ მათ ტლანქი რანი და მოკლე ფრთები აქვთ.

2. სად იზამთრებენ პაფუნები?

ა კლდეებში

ბ ხმელეთზე

გ ზღვაში

დ ყინულზე

3. რატომ ესტუმრებიან ხოლმე პაფუნები კუნძულს?

ა თავის გადასარჩენად

ბ საკვების მოსაპოვებლად

გ კვერცხების დასადებად

დ ფრენის სასწავლად

4. საიდან ხვდება ჰალა, რომ პაფუნები მალე ფრენას დაიწყებენ?

ა მშობლებს პატარა პაფუნებისათვის თევზი მიაქვთ.

ბ გარშემო ყველაფერი ყვავილებით იფარება.

გ ბარტყები კლდეში არიან ჩამალული.

დ ზაფხული ახლახან დაიწყო.

5. რა ხდება პაფუნების ღამეების დადგომისას?

ა პაფუნების წყვილები ერთმანეთს ნისკარტებს უკაკუნებენ.

ბ პატარა პაფუნებმა ფრენა უნდა დაიწყონ.

გ პაფუნების კვერცხებიდან ბარტყები იჩეკებიან.

დ პაფუნები ზღვიდან ხმელეთზე ამოდიან.

LIVEWORKSHEETS

6. როგორ უნდა მოიქცნენ სოფლის მცხოვრებლები, პაფუნებმა შეცდომით გეზი სოფლისაკენ რომ არ აიღონ?

ა სინათლეები უნდა გამორთონ.

ბ ყუთები უნდა გაამზადონ.

გ ძაღლები და კატები უნდა დაამწყვდიონ.

დ ცა ჩირაღდნებით უნდა გაანათონ.

7. ახსენი, როგორ იყენებს ჰალა თავის ჩირაღდანს პაფუნების გადასარჩენად.

1

8. რატომ სვამენ ჰალა და მისი მეგობრები პაფუნებს მუყაოს ყუთებში?

1

9. მოთხრობის მიხედვით, რა საფრთხე ემუქრებათ პაფუნებს?

ა ისინი შეიძლება ზღვაში დაიხრჩონ.

ბ ისინი შეიძლება კლდეში დაიკარგონ.

გ მათ შეიძლება საკვები შემოაკლდნეთ.

დ მათ შეიძლება ავტომანქანამ გადაუაროს.

10. რატომ უშვებენ ბავშვები ზღვაში პაფუნებს დღისით? ამის ასახსნელად გამოიყენე ტექსტიდან მიღებული ინფორმაცია.

1

LIVEWORKSHEETS

11. რას აკეთებაენ პაფუნები მას შემდეგ, რაც ჰალა და მისი მეგობრები მათ გაუშვებენ?

ა ისინი ზღვის ნაპირზე დასეირნობენ.
ბ ისინი კლდიდან გადაფრინდებიან.
გ ისინი სოფელს აფარებენ თავს.
დ ისინი ზღვაში მიცურავენ.

12. აღწერე ის ორი სხვადასხვანაირი გრძნობა, რომლებიც ჰალას უჩნდება მას შემდეგ, რაც პაფუნებს ზღვაში უშვებს. ახსენი, რატომ უჩნდება მას ეს გრძნობები.

3

13. თუ მიიღებდი მონაწილეობას პაფუნების გადარჩენაში ჰალასთან და მის მეგობრებთან ერთად? დაასაბუთე შენი პასუხი ტექსტიდან მიღებული ინფორმაციის გამოყენებით.

1

ტექსტი თავისი ტესტური კითხვებით გამოყენებული იყო PIRLS–ის 2001 წლის საერთაშორისო კვლევაში.

LIVEWORKSHEETS